

Den 2. oktober 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

ROTTENE FORLATER DET SYNKENDE SKIP.

Det blir mer og mer vanskelig for Quisling å holde sitt parti sammen. Medlemstallet i N.S. har alltid vært partiets lille søte hemmelighet, og nå er det enda mer om å gjøre å ikke røpe tallet på de quislinger som føler jorda brenne under sine føtter og melder seg ut av partiet. Men det er lett å skjønne at det råder uro i leiren bare av alle de personskifte som finner sted i partiets høyeste stillinger.

En av de mest bemerkelsesverdige hendinger på N.S.-fronten er hirdgeneralen Oliver Møystads avskjedssøknad, som ble bevilget 3. juli. Denne avskjedssøknad er ikke bare et rendyrket tilfelle av faneflukt, den er også et direkte utslag av fraksjonsmotsetning innen partiet. Møystad er "quislingnorsk", mens hans etterfølger Martinsen hører hjemme i "Germanske S.S. Norge" som har forskrevet seg til tyskerne med hud og hår, og det er ikke rart om herr Møystad i lengden fant sin stilling noe byrdefull. En rekke lignende eksempler kan nevnes. For noen tid siden meldte presidenten i det "nyordnede" rederforbund, Johan Stenersen, seg ut av N.S. og forlangte avskjed fra sin stilling. Quislingsbiskopen Falck-Hansen i Bergen bispedømme er befridd fra sin stilling som biskop og har trukket seg tilbake til et beskjedent presteembete på et mindre sted. Ordføreren i Tønsberg bystyre, Eivind Bjerk, har forlatt partiet og forsøker nå gjennom storslagne gaver til gratisbespisninger å lirke seg inn blandt jøssingene. En kontorsjef i politidepartementet nytter seg av en noe finere metode. Da det ble spørsmål om å ansette en lidligere straffet person, anga han høytidelig protest og gikk - før har man som kjent ikke henfalt til småskårnheter av dette slag i departementet for opprettholdelse av lov og orden. Uroen har bredd seg helt opp til "regjeringen". "Innenriksminister" Hagelin, den mannen som vel nest etter Quisling står på svartelisten hos jøssingene, forsøker nå å framstille seg selv som regjeringens "jøssing" og som forsvarer av de norske interesser mot de fremmede overfallsmenn.

Når stemningen er urolig blandt toppfigurene, som vel i det lengste har heget et desperat håp om "akse-seir", er det ikke underlig om den enkle arbeider i den nyordnede vingård blir grepet av ren panikk. I Telemark er tallet på registrerte medlemmer av N.S. gått ned fra 2.600 til 200 siden februar. Om Telemark er det fylke som har den sterkeste nedgang - betegnende nok Quislings eget fylke - så er det atskillig faneflukt også i de andre fylker. Den påtagelige økning av quislinger som tar seg en tur til Sverige, peker i samme retning. Offiserer i den såkalte norske legion, flere legionærer og hirdmenn i uniform finnes blandt disse flyktingene.

En av de fremste årsaker til at Quislings "trofaste" nå forlater ham, er naturligvis den at regnskapets dag begynner å kaste sin mørke skygge framfor seg. Det er i denne sammenheng interessant at den tyske behandling av russiske krigsfanger i Norge, som har opprørt hele det norske folk, i de siste månedene er blitt betydelig bedre.

Den militære situasjon:

Sovjetsamveldet: Ved russernes erobring av Smolensk i forrige uke har tyskerne lidd et avgjørende nederlag, likestillet med nederlaget ved Stalingrad. Smolensk var "porten til Moskva", som høye tyske militære uttalte ved erobringen av byen i 1941. Porten er nå definitivt lukket, og den røde arme fortsetter framrykkingen på den over 1000 km. lange fronten fra nord for Vitebsk til Svartehavet. Den siste syd-nord-gående jernbane er truet ved russernes framrykking mot byene Vitebsk, Orsa, Mohilev og Gomel. Avskjæres denne jernbaneforbindelse, er den tyske nordfront i fare, og det er sannsynlig at tyskerne må trekke seg en del tilbake i dette avsnitt for å unngå omringningsslag. Ryker nordfronten for tyskerne, er Finland på ny kommet i brennpunktet, og dette vil igjen medføre at Finland vil bli tvunget - sannsynligvis - til å søke separatfred med Sovjetsamveldet til vinteren eller ut på våren. De tyske divisjonene, som kjemper i områdene Vitebsk - Gomel, har fått ordre til for enhver pris å holde sine stillinger. Russerne står nå mindre enn 50 km. fra Vitebsk, 15 km. fra Orsa, 40 km. fra Mohilev og har nådd Gomels forsteder. Samtlige disse byer ble heftig bombet natt til 1. oktober av russiske bombefly. Det ble forvoldt enorm skade. Russerne har nådd Dnjepr på en 660 km. lang front, 160 km. nord for Kiew til ca. 50 km. sør for Zaporoshe. Det viktige bruhode Kremenshug står for fall, og kampene om de andre bruhodene fortsetter med økende heftighet. På østbredden av Dnjepr har tyskerne etterlatt seg tusenvis av fallne og sårede samt masser av materiell. Russerne har satt i gang en stor bombeoffensiv mot de tyske stillingene på vestbredden av elven, og de bruhodene de har erhvervet på vestbredden, utvides stadig. Store russiske troppemasser venter på ordre til framrykking i områdene øst for Dnepr. I Kuban har tyskerne mistet sitt siste sjøstøttepunkt, Temrjuk, og er i ferd med å evakuere over til Krim. Svartehavsflåten har senket adskillige lektere og andre tyske evakueringsfartøyer. - Fra Washington meldes at Harrymann er utnevnt til U.S.A.'s ambassadør i Moskva. Han var tidligere sjef for låne- og leieloven.

Italia:

De alliertes hovedkvarter melder at allierte tropper er rykket inn i Napoli 1. oktober, og at byen Avelino, 45 km. nord-øst for Napoli er blitt erobret av den 5. arme. På østsiden av Italia fortsetter den 8. armés framrykking. Det viktige knutepunkt Foggia med dets 13 flyplasser ble erobret tirsdag. I anledning erobringen av Foggia uttalte Roosevelt: "Dette er en av de viktigste militære seire vi har hatt under denne krig. En stor del av Tyskland, som tidligere har fått sove i fred, vil vi nå kunne rekke med bombefly fra Foggia. Samtidig vil vi kunne tilvriste oss luftherredømme over hele Balkan". Bombingen av militære mål, jernbaneknutepunkter og flyplasser går uopphørlig videre. Det allierte hovedkvarter har meldt at det vil bli dannet en ny italiensk regjering under konge Victor Emanuel og med marsjall Badoglio som sjef. Den nye regjeringens oppgave vil bli å mobilisere Italias militære resurser mot Tyskland. Regjeringens sammensetning er ukjent, men det forlyder at general Sandalli og general Ambrosia er trått inn i regjeringen, den sistnevnte som forsvarminister. Grev Scorsa, som for tiden befinner seg i U.S.A., vil ikke gå inn i Badoglio-regjeringen tross anmodning. Han uttalte: "Da jeg aldri har blandet meg med fascister og med fascistenes hjelpere, vil jeg kompromitere meg, hvis jeg går inn i en regjering som har blandet seg med fascister". Den innbitte motstand i Italia fortsetter. "Deutsche Allgemeine Zeitung" skriver: "I Roma i dag er det avgjort motvilje mot krigen, men også motvilje mot tyskerne".

Jugoslavernes hovedkvarter melder at Split er blitt evakuert, etterat tyskerne var blitt tilføyet svære tap. Jugoslaviske friskarer har satt i gang nye angrep langs den dalmatiske kyst. Den amerikanske krigsminister Stimpson har uttalt at så snart flyplassene i Foggia er satt i stand, er det mulig å komme til en ordning som vil sikre Balkan hjelp og støtte.

Vestfronten: I løpet av den siste uke er en rekke tyske byer blitt hjemsokt av britiske og amerikanske bombere. Natt til tirsdag ble byene Hannover, Emden og Braunschweig kraftig angrepet. 39 fly gikk tapt. Natt til torsdag

ble Bochum, som ligger midt i kulldistriktet, kraftig angrepet. Gassverket og kjemiske fabrikker var hovedmålene. Fra dette og andre angrep mot Ruhr savnes 8 fly. Ellers er jernbanemål og flyplasser i Holland, Belgia og Frankrike blitt bombet.

Norgesnytt: Fhv. statsminister, skipsreder Johan Ludvig Mowinckel, er avgått ved døden i New York den 30. september 1943, nær 73 år gammel. Ved Johan Ludvig Mowinckels død har Norge mistet en av sine fremste og beste menn. Allerede i ung alder gjorde han seg bemerket i det politiske liv ved sin rake framferd, klare politiske innsikt og brede demokratiske livssyn. Han var en uforsonlig fiende av nazismen. Ved hans død mister ikke bare Venstre men hele det norske folk en av sine førende skikkelser. Han har betydd meget for Norge, ikke minst for skipsfarten. Statsminister Johan Nygårdsvold holdt i går kveld over London Radio en vakker minnetale for Johan Ludvig Mowinckel.

Et nytt reglement er forsøkt påtvunget Universitetet. Reglementet hadde til hensikt å nazifisere fakultetene, bl.a. ved særbehandling av partimedlemmer, uten hensyn til kvalifikasjoner. 5 fakulteter nektet enstemmig å akseptere det nye reglement. Et fakultet nektet mot 1 N.S.-stemme. Urcen innen N.S. øker for hver dag. Over hele landet får "Ro-klubben" nye medlemmer. Således trosset 110 norskfødte S.S. opp som ubudne gjester hos ministerpresidenten og meldte seg ut av partiet. Som grunn for utmeldelsen ble oppgitt at de ønsket slutt på partistyret i Norge. - Der har vært flere store branner i Drammens-distriktet. Således brendte et stort trelastlager fullstendig opp tirsdag natt i Mjøndalen, og på samme tid oppsto der flere branner i andre bedrifter som arbeider for tyske interesser.

Admiral Corneliussen ble i går intervjuet av Øksnevad. Øksnevads første spørsmål var: "Kan De fortelle noe i store trekk om vårt sjøforsvars utvikling her ute"? Innledningsvis svarte Corneliussen at den norske flåte etter at den forlot Norge i juni 1940 besto av et par oppsynsskip, en del armerte hvalbåter og trålere samt "Sleipner" og gamle "Draug". Den gangen hadde flåten bare 400 offiserer og mannskaper. Nå består flåten av ca. 60 fartøyer med 5200 offiserer og mannskaper. Den siste tilvekst var en stor moderne britisk jager med 200 manns besetning. Videre har den norske flåte fra U.S.A. fått moderne undervannsbåtjagere. De meget omtalte korvetter, fortalte Corneliussen, var spesialbyggede fartøyer for konvoy-tjeneste på 1000 tonns depl. Han fortalte deretter om marinefolkenes utdanning. De har samme skole og utdanning som britene. I tillegg hertil har de norske sjøfolkene et ekstrakursus. Der er dannet Marinens Kvinnekorps, som har til oppgave bl.a. å yte sjøforsvaret førstehjelp. "Kan De si noe om den tjeneste de forskjellige krigsfartøyer utfører"? var Øksnevads neste spørsmål. Corneliussen fortalte om våre motortorpedo-båter og jageres innsats i de forskjellige hav. Bl.a. har norske krigsskip operert i Det indiske hav og i Den persiske bukt. Norske krigsfartøyer har konvoyert 3900 skip med 14 mill. tonn last over havet. "Hvordan har det vært med marinens tap"? "Man kan ikke føre krig uten tap, og vi har også hatt våre" svarte Corneliussen. Den norske marine har til nå mistet 1 korvett, 1 U-båt, 1 jager og flere mindre fartøyer. Til slutt uttalte admiral Corneliussen: "De fleste av våre gutter har ikke kontakt med hjemmet. De bor nokså primitivt ombord i fartøylene, men det er en tilfredsstillende for alle å seile og kjempe under vårt eget flagg. Vi har grunn til å være fornøyd med guttenes innsats. Personellet fra øverst til nederst er gått energisk inn for sine oppgaver. Det gjøres ingen forskjell på britiske, norske og andre allierte fartøyer. De britiske sjefer er meget fornøyd med vår innsats. For meg personlig er det en tilfredsstillende å motta anerkjennelse for hva Norge har utrettet. De britiske sjefer sier også fra i tilfelle de ikke er fornøyd. Det er for oss en glede å kunne holde et lite stykke Norge levende i denne tid. Vi danner kjernen i det norske sjøforsvar og den marine som vi skal bygge opp igjen, når vi kommer hjem".

Fra Bergens-fronten har vi mottatt:

Huse er definitivt ferdig. Denne gang går ingen vei utenom. Det er kampfelle Quist, hans underordnede i gjengen, som seiersberust og skumfrådende tilkjennegir den gledelige nyhet. For vår del er det intet å bemerke. Hverken Huse eller Quist skal unngå sin Nemesis. Det som det imidlertid er verd å sette fingeren på er det utmerkete kameratskap som kjennetegner den raserene Quisling-type. For en tid tilbake ble Quist opphøyet og Huse fornedret, men Huse vandret bakveien til Christinegård, hvor ordføreren har slått seg ned, og med Johannessen som protektor har han altså oppnådd å bli Quists overordnede, etter at Quist i tur og orden er blitt knepet på fersk gjerning og degradert. Huse deklarerer for en tid tilbake at det ikke skulle bli så mange som fikk beholde sengene sine alene. Han skulle vite å rekvi-rere. Antagelig noe i retning av det som ellers i sprogbruket kalles grovt tyveri. Så ville han ha Kino-direktør-stillingen, men den har Johannessen selv kastet seg over "bare som konstituert" men sikkert med den baktanke å skaffe seg en rettet post. Det er en smart måte å likvidere det dilemma som ordfører Johannessen kom opp i da han ble beordret inn for departemen-tet for å forklare et visst svarhandelsfelleskap med Sigurd Theodor Huse. Men nå bedyrer altså Quist "at denne gang ska den develen ikke slippe så lett-vint som sist. Nå har vi taket på ham, og nå skal han få, den kjeltrin-gen!" De er deilige pillarer disse statsbærende. Et eller annet defekt er det med hele hurven. Vi skal opplære en førertype og et førersystem, sa Huse da han bet over Kringkastingen. Hva slags førere, om vi tør spørre? Førere for kjeltringer og tjuer? Fra Huse går vi rett på Johannessen. I det siste har man kunnet iakttå visse disposisjoner som Johannessen har tatt overfor ledende jøssinger. Tenker han på å forlate Finansrådmannsstillingen for å få noe sikrere? Kan det tenkes at de kretser som han nå stormkurti-serer, mener seg sterk nok til "å holde sin hånd" over ham når vektskåler vipper om ikke så lenge? I så fall kan vi berolige både ham og "de fine forbindelser" at vel siter de tjukt og tett med makten i vår by, men denne gang går ingen vei utenom. De skal bestemt bli å likvidere både Huse og Johannessen og Quist og hele ruklet, og eventuelle jøssingstørrelser med, om noen måtte være slik innrettet oppe i knollen at de innlater seg med pakket. Ingen vei går utenom!

Fra den faglige front:

TILLITSMENNENES FORHOLD.

Det er kommet fram at det ennå hersker en del uklarhet når det gjelder de lønnete tillitsmenns forhold. Vi skal derfor innskjerpe de regler som er gitt og som ufravikelig må følges:

I alle faglige instanser hvor der er innsatt kommisarisk leder - i første rekke i forbundene - skal de tillitsmenn som ennå sitter i sine stillinger søke enhver anledning til å komme fri. Dette krav omfatter imidlertid ikke instanser med medlemsvalgte styrever. Her bør de lønnete tillitsmenn fortset-te i sine stillinger for å ivareta medlemmenes interesser mot anslagene fra de nazistiske myndigheter i og utenfor fagorganisasjonen. Som en almin-delig plikt for alle - tillitsmenn såvel som medlemmer på arbeidsplassen - gjelder det at enhver forbindelse med de kommisariske ledere må bannlyses. De overløpere og forredere som var med og dolket vår gamle organisasjon ned og som er medansvarlige for mordene på så mange av våre kamerater skal fortsatt isoleres og bekjempes. Når oppgjørets dag snart kommer vil de bli stillet til ansvar for sine gjerninger, og dommen over dem vil ikke bli mild. Da vil det også bli spørsmål om hvilken stilling hver enkelt av oss inntok i denne tiden. Rene linjer og rakrygget opptreden er et krav som vil bli stillet til alle når vi igjen skal bygge opp en